

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ПРАВА ЄС НА НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ТА ПРАВОЗАСТОСОВНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Бажанова В.О., кандидат юридичних наук, асистент кафедри цивільного і господарського права Національного університету біоресурсів і природокористування України, фахівець Центру польського права юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

18-19 жовтня 2017 року відбулася Міжнародна науково-практична конференція «Європейське право в рішеннях конституційних і адміністративних судів, а також актах публічної адміністрації держав-членів ЄС (Jean Monnet Module)» на базі Педагогічного університету імені Комісії з питань народної освіти у Кракові (Республіка Польща). До участі у престижному науковому заході були запрошені представники правової доктрини України, зокрема працівники юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка: д.ю.н., професор Костицький В.В. (кафедра теорії права та держави), професор, д.ю.н. Берлач А.І., доцент, к.ю.н. Радишевська О.Р., к.ю.н. Бажанова В.О. (Центр польського права), доцент, к.ю.н. Задирака Н.Ю. (кафедра адміністративного права), к.ю.н., с.н.с., Малюга Л.Ю. (кафедра трудового права та права соціального забезпечення). До обговорення питань впливу права ЄС на судову практику національних судів долучилися і делегати з інших вищих навчальних закладів України, зокрема: д.ю.н., доцент Дорохіна Ю.А. (Київський національний торговельно-економічний університет), к.ю.н., доцент Школик А.М., к.ю.н., доцент Довгань Г.В. (Львівський національний університет імені Івана Франка), к.ю.н. Аніщенко Т.С. (Запорізький національний університет).

Зустріч у Кракові фахівців з адміністративного, конституційного права та права ЄС надала можливість українським вченим обговорити з колегами з Республіки Польща, Італійської Республіки та Держави Ізраїль проблеми застосування наднаціонального права, місця права ЄС в системі джерел держав-членів ЄС та третіх країн, практичні аспекти імплементації положень актів ЄС у національні системи права. У результаті плідних дискусій українські дослідники отримали відповіді на практичні питання гармонізації законодавства України до права ЄС, з якими Україна може зустрітися в світлі виконання Угоди про асоціацію з ЄС вже сьогодні та можливих юридичних наслідків вступу до ЄС уже завтра.

Участь української делегації відбулася за сприяння Центру польського права юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, що займається поглибленням українсько-польських академічних та наукових зв'язків

працівників юридичного факультету з юридичними школами вищих навчальних закладів Республіки Польща.

Обговорення було розподілено на кілька блоків:

I. Право Європейського Союзу та конституційне право держав-членів.

II. Застосування і тлумачення права Європейського Союзу.

III. Право Європейського Союзу в практиці адміністративних судів.

IV. Компанії в Європейському Союзі.

V. Пов'язані з ЄС аспекти обраної державної політики (митниця, податки, енергетика та сільське господарство).

VI. Особливості трудових та соціальних прав в Європейському союзі.

VII. Щодо української перспективи.

Учасники наукового заходу сконцентрували увагу на важливих проблемах, з якими вже зустрілися держави-члени ЄС, а також не оминули питання перспектив України в Європейській спільноті.

Так, професор Джачінто делла Кананеа (юридична школа Римського університету Тор Вергата) виступив із доповіддю під назвою «Конституційні діалоги чи диктати?», в якій висвітлив наявні протиріччя в практиці Конституційного суду Італії та Європейського суду Справедливості.

Професор Пьотр Ружковський (Педагогічний університету імені Комісії з питань народної освіти у Кракові, Університет Яна Кочановського в Кельчачі) звернув увагу на проблеми пріоритетності права ЄС над національним правом та окреслив актуальні питання практики Конституційного Трибуналу.

Доктор права Юстина Сташик (Державна вища професійна школа в Тарнуві), також присвятила свій виступ Конституційному Трибуналу, зокрема питанням забезпечення ефективності права ЄС з урахуванням судової практики Конституційного Трибуналу.

Професор Роберт Грешак (Варшавський університет), у своїй доповіді вказав на існування «Мандату ЄС» в польських судах та адміністративних органах, а також розкрив проблематику, пов'язану із реалізацією органами державної влади своїх повноважень.

Професор Василь Костицький (доктор юридичних наук, дійсний член (академік) Національної академії правових наук України, президент Асоціації українських правників, Київський національний університет імені Тараса Шевченка), свою доповідь присвятив оптимальній моделі сучасної держави та місцю судової влади в контексті європейської інтеграції та європейської традиції. Зокрема, вчений зазначив, що найбільш продуктивними та перспективними нині є ті концепції держави, які пропонують розглядати модель сучасної держави (держави сучасного типу) у контексті доктрин правової держави, національної держави, ефективної держави, електронної держави (електронного урядування), суспільного розвитку постіндустріального (інформаційного, постмодерного) типу та різноманітних концепцій глобалізації (глобалізму та антиглобалізму). Водночас, автор зробив висновок, що в умовах сьогодення існує необхідність посилення державно-регулюючого та міжнародно-правового впливу на соціально-економічне життя із одночасним збереженням ліберальних цінностей, які лежать в основі організації влади, гарантом яких, перш за все, має бути правосуддя, засноване на ліберальних надбаннях європейської і американської цивілізації.

Доктор права Джастіна Холохер (Педагогічний університету імені Комісії з питань народної освіти у Кракові), доктор права Богуміл Налезинський (Педагогічний університету імені Комісії з питань народної освіти у Кракові), присвятили своє дослідження конституційним детермінантам застосування права ЄС судовими органами Республіки Польща.

Доктор права Моніка Скоровонська (Педагогічний університету імені Комісії з питань народної освіти у Кракові) ґрунтовно дослідила вплив принципу багатомовності права ЄС на судову практику польських адміністративних судів. Зокрема, вчена звернула

увагу на неточність тлумачення ряду термінів, необхідність більш якісного і детального перекладу документів ЄС на мови держав-членів, оскільки чинний переклад породжує двозначність і неточності в розумінні ряду норм.

Ітай Аптер (Хайфський університет) присвятив свій виступ питанням європеїзованого міжнародного права, адміністративним і конституційним судам в державах-членах ЄС, а також практиці Європейського Суду Справедливості (CJEU), Європейського Суду з прав людини (ECtHR) та Міжнародного Суду ООН (ICJ).

Доцент, к.ю.н. Андрій Школик (Львівський національний університет імені Івана Франка) звернув увагу на відсутність в Україні загального нормативного акту (кодексу), присвяченого адміністративним процедурам, та наголосив на необхідності прийняття такого нормативно-правового акту з урахуванням положень, що містяться в документах Ради Європи та Ради Європейського Союзу.

Професор, д.ю.н. Анатолій Берлач (Київський національний університет імені Тараса Шевченка) висвітлив актуальні проблеми відповідальності у сфері публічно-правових відносин і державного управління та окреслив досвід України та країн-членів ЄС.

Доцент, к.ю.н. Олеся Радишевська (Київський національний університет імені Тараса Шевченка) розкрила перспективи та проблеми публічної адміністрації у світлі європейської інтеграції України. Зокрема, вчена зробила висновок, що прийняття Стратегії реформування державного управління в Україні на 2016-2020 рр. та інших законів і підзаконних актів є першим і надзвичайно важливим кроком для розвитку української доктрини адміністративного права та вдосконалення чинного законодавства України з урахуванням європейських стандартів державного управління та впровадження сучасних інструментів «належного управління» («good governance») та «належного адміністрування» («good administration»).

К.ю.н. Бажанова Вікторія (Київський національний університет імені Тараса Шевченка), у свою чергу, дослідила питання застосування та тлумачення права ЄС у практиці Конституційного Суду Французької Республіки та звернула увагу на необхідність врахування «принципів французької конституційної індивідуальності» («French constitutional identity») під час імплементації директив ЄС до законодавства Французької Республіки.

Як підсумок, можна зробити висновок, що на конференції були висвітлені надзвичайно важливі теоретичні та практичні питання конституційного права та адміністративної юрисдикції, які виникають у державах-членах ЄС. Досвід участі у даній конференції може бути використаний з метою пошуків шляхів вирішення проблемних питань пов'язаних з інтеграцією України до ЄС.

КОНСТИТУЦІЯ НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОЇ АВТОНОМІЇ УКРАЇНЦІВ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ (30 ТРАВНЯ 1919 Р.): МАЛОВІДОМЕ ДЖЕРЕЛО УКРАЇНСЬКОГО ПРАВА

Білик М.В., здобувач вищої освіти юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

M. Bilyk THE CONSTITUTION OF THE NATIONAL-CULTURAL AUTONOMY OF UKRAINIANS IN THE FAR EAST (MAY 30, 1919): THE LITTLE-KNOWN SOURCE OF UKRAINIAN LAW

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор М.І. Мірошніченко

Анотація: В статті аналізується маловідоме джерело українського права – Конституція Української Далекосхідної Республіки (держави Зелений Клин) (1917-1922). Наголошується: Конституція стала першим конституційним актом на далекому Сході, створеним саме українцями. Розкрито її